

ALICE MUNRO

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΣΟΦΙΑ ΣΚΟΥΛΙΚΑΡΗ

μ' αγαπάει
δεν μ' αγαπάει

ΜΕΤΑΙΧΜΙΘ

Περιεχόμενα

1. Μ' αγαπάει δεν μ' αγαπάει	11
2. Πλωτή γέφυρα	91
3. Οικογενειακά έπιπλα	139
4. Παρηγοριά.	193
5. Τσουκνίδες	249
6. Ποστ εντ Μπιμ.	299
7. Αυτό που μένει.	347
8. Κουίνι.	385
9. Πέρασε η αρκούδα το βουνό.	435
Σημειώσεις της μεταφράστριας	513

1

Μ' ΑΓΑΠΑΕΙ ΔΕΝ Μ' ΑΓΑΠΑΕΙ

Πριν από πολλά χρόνια, τότε που τα τρένα δεν είχαν σταματήσει ακόμη τα δρομολόγια τους σε τόσες πολλές από τις μικρές επαρχιακές πόλεις, μια γυναίκα με πλατύ, γεμάτο φακίδες μέτωπο και σγουρά κοκκινωπά μαλλιά μπήκε στον σιδηροδρομικό σταθμό και ζήτησε πληροφορίες για το πώς μπορούσε να στείλει οδικώς κάποια έπιπλα.

Ο υπάλληλος του σταθμού είχε τη συνήθεια να πειράζει τις γυναίκες, ειδικά τις άσχημες, που φαίνονταν να το εκτιμούν.

«Έπιπλα;» είπε λες και αναρωτιόταν πώς στο καλό τής ήρθε μια τέτοια ιδέα. «Τέλος πάντων. Λοιπόν, για τι είδους έπιπλα μιλάμε;»

«Μια τραπεζαρία και έξι καρέκλες. Ένα πλήρες σετ κρεβατοκάμαρας, ένα ντιβάνι, ένα τραπεζάκι σαλονιού, πλαϊνά τραπεζάκια, ένα φωτιστικό δαπέδου. Και μια βιτρίνα για τα γυαλικά κι ένας μπουφές».

«Μωρέ μπράβο! Ολόκληρο νοικοκυριό».

«Όχι ακριβώς, ας μην τα παραλέμε» είπε η γυναίκα. «Δεν υπάρχουν κουζινικά και μιλάμε μόνο για μια κρεβατοκάμαρα».

Τα δόντια της στριμώχνονταν το ένα πλάι στο άλλο στο μπροστινό μέρος του στόματός της, έτοιμα για καβγά.

«Θα χρειαστείτε το φορτηγό» της είπε.

«Όχι, θέλω να τα στείλω με το τρένο. Δυτικά, στο Σακατσιουάν».

Του μιλούσε με δυνατή και καθαρή φωνή σαν να ήταν κουφός ή ηλίθιος και κάτι δεν πήγαινε καλά με τον τρόπο που πρόσφερε τις λέξεις της. Είχε περιέργη προφορά. Ο υπάλληλος σκέφτηκε μήπως ήταν από την Ολλανδία –μόνο Ολλανδοί μετακόμιζαν σ' εκείνα εκεί τα μέρη– αλλά η γυναίκα αυτή δεν είχε ούτε τη γεροδεμένη κοψιά μιας Ολλανδέζας, ούτε το όμορφο ροδαλό πρόσωπο ή τα ξανθά μαλλιά. Μπορεί να ήταν και κάτω από σαράντα χρονών, αλλά σάμπως είχε σημασία; Δεν ήταν δα και καμιά βασίλισσα της ομορφιάς.

Πήρε το επαγγελματικό του ύφος:

«Κατ' αρχάς θα χρειαστείτε το φορτηγό για να μεταφέρετε εδώ τα έπιπλα από το μαγαζί που τα πήρατε. Και καλό θα ήταν να ελέγξουμε αν περνάει το τρένο από κάποια περιοχή του Σασκατσιουάν. Διαφορετικά θα πρέπει να κανονίσετε να τα παραλάβουν, ας πούμε, στη Ριτζάινα».

«Υπάρχει το Γκντίνια» του είπε. «Περνάει τρένο αποκεί».

Ο υπάλληλος κατέβασε έναν λιγδιασμένο κατάλογο που κρεμόταν από ένα καρφί και τη ρώτησε πώς γράφεται. Η γυναίκα έπιασε μόνη της το στιλό, που κρεμόταν κι αυτό από ένα σκοινί, κι έγραψε σ' ένα κομμάτι χαρτί που έβγαλε από το πορτοφόλι της: ΓΚΝΤΙΝΙΑ.

«Τι σόι εθνικότητα είναι τούτο;»

Του είπε πως δεν ήξερε.

Εκείνος πήρε πίσω το στιλό κι άρχισε να τσεκάρει ένα ένα τα ονόματα.

«Ένα σωρό μέρη εκεί πέρα είναι γεμάτα με Τσέχους, Ούγγρους και Ουκρανούς». Με το που το είπε σκέφτηκε

πως κι εκείνη μπορεί να ήταν μια από δαύτους. Σιγά, όμως, και τι έγινε, εκείνος απλώς ανέφερε ένα γεγονός.

«Ναι, εδώ είμαστε, εντάξει, περνάει η γραμμή».

«Ναι» του είπε. «Θέλω να τα στείλω την Παρασκευή – μπορείτε να το κανονίσετε;»

«Μπορούμε να τα στείλουμε, ναι, αλλά δεν μπορώ να υποσχεθώ τι μέρα θα φτάσουν» της είπε. «Όλα εξαρτώνται από τις προτεραιότητες που υπάρχουν. Θα τα αναζητήσει κάποιος όταν φτάσουν;»

«Ναι».

«Είναι μεικτό το τρένο της Παρασκευής, περνάει στις 2.18 μ.μ. Το φορτηγό τα παραλαμβάνει την Παρασκευή το πρωί. Μένετε εδώ στην πόλη;»

Του έγνεψε πως ναι, έγραψε τη διεύθυνση, οδός Εξιμπίσιον 106.

Μόλις πρόσφατα είχαν αριθμηθεί τα σπίτια στην πόλη κι ο υπάλληλος δεν μπορούσε να καταλάβει ποιο ακριβώς ήταν το σπίτι, παρόλο που ήξερε πού βρισκόταν η οδός Εξιμπίσιον. Αν εκείνη τη στιγμή τού είχε πει το όνομα Μακόλι, θα είχε δείξει περισσότερο ενδιαφέρον και τότε τα πράγματα μπορεί να είχαν εξελιχθεί διαφορετικά. Στον δρόμο αυτόν υπήρχαν καινούργια σπίτια που είχαν χτιστεί μετά τον πόλεμο, παρόλο που τα έλεγαν «πολεμικά σπίτια». Ο υπάλληλος υπέθεσε ότι του μιλούσε για ένα απ' αυτά.

«Το πληρώνετε με τη φόρτωση» της είπε.

«Επίσης, θέλω ένα εισιτήριο για μένα με το ίδιο τρένο. Παρασκευή απόγευμα».

«Για το ίδιο μέρος;»

«Ναι».

«Μπορείτε να ταξιδέψετε με το ίδιο τρένο μέχρι το Τορόντο, αλλά μετά θα πρέπει να περιμένετε τον Διηπειρωτικό, φεύγει στις δέκα και μισή το βράδυ. Θέλετε κλινάμαξα ή βαγόني; Στην κλινάμαξα παίρνετε καμπίνα, στο βαγόνι κάθεστε σε κανονική θέση».

Του είπε πως ήθελε βαγόνι.

«Θα περιμένετε στο Σάντμπερι για το τρένο του Μόντρεαλ, αλλά δεν θα κατεβείτε εκεί, απλώς θα αλλάξετε γραμμή και θα σας συνδέσουν με τα βαγόνια του Μόντρεαλ. Μετά συνεχίζετε για Πορτ Άρθουρ κι ύστερα για Κενόρα. Στη Ριτζάινα πια θα κατεβείτε· κι εκεί θα πρέπει να βγείτε και να προλάβετε το τρένο της επαρχιακής γραμμής».

Έγνεψε σαν να του έλεγε να τελειώνει και να της δώσει το εισιτήριο.

Χαμηλώνοντας τους τόνους τής είπε:

«Όμως δεν υπόσχομαι πως τα έπιπλά σας θα φτάσουν όποτε φτάσετε κι εσείς· θα 'λεγα πως θα κάνουν μια δυο μέρες ακόμα. Είναι τόσες οι προτεραιότητες. Θα έρθει κάποιος να σας πάρει;».

«Ναι».

«Ωραία. Γιατί το πιθανότερο είναι ο σταθμός να μη μοιάζει και πολύ με σταθμό. Οι πόλεις εκεί πέρα δεν είναι όπως εδώ. Είναι μάλλον υποτυπώδεις, οι περισσότερες».

Τώρα του πλήρωσε το εισιτήριο του επιβάτη, διαλέγοντας από ένα μάτσο χαρτονομίσματα που έβγαλε από ένα πάνινο σακούλι στην τσάντα της. Σαν τις γριές. Μέτρησε και τα φιλά της. Όχι, όμως, με τον τρόπο που θα τα με-

τρούσε μια γριά – τα κράτησε στο χέρι της και τα υπολόγισε στα γρήγορα με τα μάτια, αλλά μάντευες πως δεν της ξέφυγε ούτε δεκάρα. Ύστερα γύρισε κι έφυγε όλο αγένεια, χωρίς ούτε ένα γεια.

«Τα λέμε την Παρασκευή» της φώναξε.

Μια τόσο ζεστή σεπτεμβριάτικη μέρα κι η γυναίκα φορούσε ένα μακρύ γκριζόμαυρο παλτό κι ένα ζευγάρι χοντροκομμένα παπούτσια με κορδόνια – και σοσόνια.

Ο υπάλληλος έβγαζε καφέ από το θερμός του όταν εκείνη επέστρεψε και χτύπησε ελαφρά τον γκισέ:

«Τα έπιπλα που στέλνω» είπε. «Είναι όλα καλά έπιπλα, σαν καινούργια. Δεν θα 'θελα να γρατσουνιστούν ή να χτυπηθούν ή τέλος πάντων να πάθουν οτιδήποτε. Ούτε θέλω να μυρίζουν σαν να βγήκαν από στάβλο».

«Μην ανησυχείτε» είπε εκείνος. «Ο σιδηρόδρομος μεταφέρει πολλές φορές πράγματα για αποστολή. Και τα έπιπλα δεν τα μεταφέρει στα ίδια βαγόνια που μεταφέρει τα γουρούνια».

«Μ' ενδιαφέρει να φτάσουν εκεί στην ίδια καλή κατάσταση που έφυγαν αποδώ».

«Πάντως, ξέρετε, μπορεί τα έπιπλα που αγοράζουμε να τα παίρνουμε από μαγαζί, αλλά κανείς δεν σκέφτεται ποτέ πώς φτάνουν στο μαγαζί. Σίγουρα δεν τα φτιάχνουν εκεί μέσα, έτσι δεν είναι; Όχι. Τα φτιάχνουν κάπου αλλού, σε κάποιο εργοστάσιο, και μετά τα μεταφέρουν στο μαγαζί, και μάλιστα το πιθανότερο με το τρένο. Αφού είναι έτσι, λοιπόν, δεν είναι λογικό να ξέρει ο σιδηρόδρομος πώς να τα φροντίσει;»

Εκείνη συνέχισε να τον κοιτάζει χωρίς ούτε ένα χαμό-

γελο και χωρίς τίποτα να δείχνει ότι παραδεχόταν πως είχε πει μια γυναικεία ανοησία.

«Το ελπίζω» είπε. «Ελπίζω να το ξέρουν».

Ο υπάλληλος του σταθμού θα ισχυριζόταν, χωρίς δεύτερη σκέψη, πως ήξερε τους πάντες στην πόλη. Που σημαίνει ότι ήξερε περίπου τους μισούς. Και οι περισσότεροι από εκείνους που ήξερε ήταν οι βασικοί, αυτοί που ήταν πραγματικά άνθρωποι «της πόλης» με την έννοια ότι δεν είχαν φτάσει χτες και δεν σχεδίαζαν να φύγουν. Τη γυναίκα που πήγαινε στο Σασκατσιουάν δεν την ήξερε, γιατί η γυναίκα αυτή δεν πήγαινε στην εκκλησία του, ούτε δίδασκε τα παιδιά του στο σχολείο, ούτε δούλευε σε κάποιο κατάστημα, εστιατόριο ή γραφείο από αυτά που πήγαινε εκείνος. Ούτε ήταν παντρεμένη με κάποιον άντρα από αυτούς που ήξερε από τις λέσχες, το Ελκς, το Όντφελος, το Λάιονς Κλαμπ ή την Ομοσπονδία. Μια ματιά στο αριστερό της χέρι την ώρα που έβγαζε τα λεφτά τού είχε μαρτυρήσει –κι εκείνος δεν απόρησε– πως δεν ήταν παντρεμένη με κανέναν. Με τέτοια παπούτσια και τέτοια σοσόνια αντί για νάιλον κάλτσες, και χωρίς καπέλο ή γάντια τέτοια ώρα, απόγευμα, θα μπορούσε να είναι αγρότισσα. Δεν είχε όμως τον δισταγμό που έχουν συνήθως οι γυναίκες αυτές, την αμηχανία. Δεν είχε χωριστικούς τρόπους – για την ακρίβεια, δεν είχε καθόλου τρόπους. Του είχε φερθεί λες και ήταν μηχανή παροχής πληροφοριών. Άλλωστε του είχε δώσει διεύθυνση πόλης – οδός Εξιμπίσιον. Για να πούμε την αλήθεια, το πρόσωπο που του

θύμιζε ήταν μια καλόγρια με πολιτικά που είχε δει στην τηλεόραση να μιλάει για το ιεραποστολικό έργο που έκανε κάπου στη ζούγκλα – προφανώς, εκεί κάτω είχαν καταργήσει τα καλογερίσματα ρούχα γιατί τους ερχόταν πιο εύκολο για να σκαρφαλώνουν αποδώ κι αποκεί. Αυτή η καλόγρια χαμογελούσε πού και πού, για να δείξει πως σκοπός της θρησκείας είναι να κάνει τους ανθρώπους ευτυχισμένους· ωστόσο, την περισσότερη ώρα ατένιζε το ακροατήριό της σαν να πίστευε πως οι υπόλοιποι άνθρωποι είχαν βρεθεί στον κόσμο αυτό κυρίως για να έχουν αυτήν αφεντικό.

Ήταν και κάτι άλλο που είχε σκοπό να κάνει η Τζοάνα και όλο το ανέβαλλε. Σκόπευε να πάει στην μπουτίκ με το όνομα «Μιλέδη» και ν' αγοράσει ένα φόρεμα. Ποτέ της δεν είχε μπει σ' εκείνο το μαγαζί – όταν ήθελε ν' αγοράσει κάτι, κάλτσες, ας πούμε, πήγαινε στο «Κάλαχανς – Ανδρικά, Γυναικεία, Παιδικά». Είχε ένα σωρό ρούχα που τα είχε κληρονομήσει από την κυρία Γουίλετς, ρούχα σαν κι αυτό το παλτό, που ήταν αθάνατο. Και η Σάμπιθα –το κορίτσι που φρόντιζε στο σπίτι του κυρίου Μακόλι– ήταν γεμάτη ακριβά αποφόρια από τις ξαδέρφες της.

Στη βιτρίνα της «Μιλέδης» υπήρχαν δύο κούκλες που φορούσαν ταγέρ, κοντούτσικες φούστες και σακάκια με μεγάλες βάτες. Το ένα ταγέρ είχε χρώμα ξεθωριασμένο χρυσό και το άλλο γλυκό βαθυπράσινο. Μεγάλα φανταχτερά χάρτινα φύλλα σφενταμιού ήταν σκορπισμένα γύρω από τα πόδια της κάθε κούκλας και κολλημένα εδώ κι εκεί

πάνω στη βιτρίνα. Σε μια εποχή που η έγνοια των περισσότερων ανθρώπων ήταν να μαζεύουν τα φύλλα και να τα καίνε, εδώ τα φύλλα ήταν κάτι το διαλεχτό. Μια ταμπέλα με μαύρα καλλιγραφικά γράμματα ήταν κολλημένη διαγώνια στο τζάμι, από τη μια άκρη του μέχρι την άλλη. Έλεγε:

ΑΠΛΗ ΚΟΜΨΟΤΗΣ
Η ΜΟΔΑ ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

Άνοιξε την πόρτα και μπήκε.

Ευθεία μπροστά της στον ολόσωμο καθρέφτη είδε τον εαυτό της ντυμένο με το υψηλής ποιότητας αλλά εντελώς αδιάφορο μακρύ παλτό της κυρίας Γουίλετς – και λίγα εκατοστά άχαρες γυμνές γάμπες πάνω από τα σοσόνια.

Το έκαναν επίτηδες, βέβαια. Έβαλαν εκεί τον καθρέφτη για να μπορείς να πάρεις με την πρώτη ματιά μια καλή ιδέα των ελλείψεών σου κι ύστερα –ήλπιζαν– να βγάλεις κατευθείαν το συμπέρασμα πως πρέπει ν' αγοράσεις κάτι για ν' αλλάξεις την εικόνα σου. Τόσο ολοφάνερο κόλπο, που θα την είχε κάνει να το βάλει στα πόδια αμέσως αν δεν είχε μπει αποφασισμένη, ξέροντας τι ήθελε ν' αγοράσει.

Κατά μήκος ενός τοίχου ήταν μια σειρά από βραδινά φορέματα, όλα ταιριαστά για τις ωραιές του χορού με τα τούλια και τους ταφτάδες τους, τα ονειρεμένα χρώματά τους. Και πέρα απ' αυτά, σε μια γυάλινη προθήκη ώστε να μην τα φτάνουν βέβηλα δάχτυλα, πέντ' έξι νυφικά, κατάλευκος αφρός, σατέν βανίλια ή φιλντισένια δαντέλα, κεντημένα με ασημιές χάντρες ή μικροσκοπικές πέρλες.

Τοσαδά κοροσάζ, ντεκολτέ με φεστόνια, πλούσιες φούστες. Ούτε στα νιάτα της δεν θα σκεφτόταν ποτέ τόση υπερβολή – όχι μόνο γιατί της φαινόταν σπατάλη, αλλά και γιατί δεν έτρεφε ποτέ μεγάλες προσδοκίες· την παράλογη ελπίδα της μεταμόρφωσης, της ευτυχίας.

Πέρασαν δυο τρία λεπτά ώσπου να φανεί κάποιος. Μπορεί να είχαν καμιά τρύπα στον τοίχο και να την κρυφοκοίταζαν, με τη σκέψη πως δεν ήταν το δικό τους είδος πελάτισσας και με την ελπίδα πως θα έφευγε.

Ε, λοιπόν, δεν θα έφευγε. Απομακρύνθηκε από τον αντικατοπτρισμό του καθρέφτη – έφυγε από το πλαστικό πάτωμα πλάι στην πόρτα και κατευθύνθηκε προς ένα λουσατό χαλί· επιτέλους η κουρτίνα στο πίσω μέρος του καταστήματος άνοιξε κι εμφανίστηκε η ίδια η Μιλέδη, ντυμένη μ' ένα μαύρο ταγέρ με γυαλιστερά κουμπιά. Ψηλά τακούνια, λεπτοί αστράγαλοι, ζώνη τόσο στενή που οι νάιλον κλωστές της έτριζαν, χρυσά μαλλιά τραβηγμένα προς τα πίσω στο μακιγιαρισμένο της πρόσωπο.

«Σκέφτηκα να δοκιμάσω αυτό το ταγέρ στη βιτρίνα» είπε η Τζοάνα με φωνή που την είχε προβάρει κάμποσες φορές. «Το πράσινο».

«Α, είναι υπέροχο ταγέρ» είπε η γυναίκα. «Αυτό στη βιτρίνα συμβαίνει να είναι νούμερο δέκα. Εσείς, τώρα, να φοράτε ποιο – το δεκατέσσερα, ίσως;»

Οδήγησε την Τζοάνα πίσω, στο σημείο του καταστήματος όπου κρέμονταν τα κανονικά ρούχα, τα ταγέρ και τα καθημερινά φορέματα.

«Είστε τυχερή. Ορίστε και το δεκατέσσερα».

Το πρώτο που έκανε η Τζοάνα ήταν να κοιτάξει την ταμπέλα με την τιμή. Οποσδήποτε διπλάσια απ' αυτό που περίμενε και δεν είχε σκοπό να προσποιηθεί κάτι διαφορετικό.

«Είναι αρκετά ακριβό».

«Είναι πολύ καλής ποιότητας μαλλί». Η γυναίκα πασπάτευσε αποδώ κι αποκεί μέχρι που βρήκε την ετικέτα κι ύστερα άρχισε να διαβάζει μια περιγραφή του υλικού. Αυτή στην πραγματικότητα η Τζοάνα δεν την άκουγε, γιατί είχε πιάσει το στρίφωμα να δει τι δουλειά είχε πάνω του.

«Είναι ελαφρύ σαν μετάξι, αλλά γερό σαν σίδηρο. Το βλέπετε, είναι φοδραρισμένο παντού, υπέροχη φόδρα από μετάξι και ρεγιόν. Δεν θα το δείτε να σακουλιάζει όταν κάθεστε και να χάνει τη φόρμα του, όπως γίνεται με τα φτηνά ταγέρ. Κοιτάξτε τις βελούδινες μανσέτες και το γιακά και τα μικρά βελούδινα κουμπιά στο μανίκι».

«Τα βλέπω».

«Αυτές τις λεπτομέρειες πληρώνετε, δεν θα τις βρείτε αλλού. Μου αρέσει αυτή η βελούδινη αίσθηση. Την έχει μόνο το πράσινο, ξέρετε – το βερικοκί είναι άλλο πράγμα, κι ας έχουν και τα δύο την ίδια τιμή».

Πράγματι, ο βελούδινος γιακάς και οι μανσέτες ήταν αυτές που στα μάτια της Τζοάνα έδιναν στο ταγέρ την ντελικάτη όψη του πολυτελούς ρούχου και την έκαναν να λαχταράει να το αγοράσει. Όμως δεν θα το έλεγε.

«Ίσως θα 'πρεπε να το δοκιμάσω».

Γι' αυτό ακριβώς, άλλωστε, είχε έρθει προετοιμασμένη. Με καθαρά εσώρουχα και φρέσκο ταλκ στις μασχάλες της.

Η γυναίκα είχε την εξυπνάδα να την αφήσει μόνη στον φωτεινό θάλαμο. Η Τζοάνα απέφυγε το γυαλί σαν το διάβολο μέχρι που ίσιωσε τη φούστα και έφτιαξε το σακάκι.

Στην αρχή κοίταξε μόνο το ταγέρ. Ήταν εντάξει. Έστρωνε καλά – η φούστα κοντύτερη απ' ό,τι είχε συνηθίσει, αλλά και πάλι ό,τι είχε συνηθίσει δεν ήταν της μόδας. Δεν υπήρχε πρόβλημα με το ταγέρ. Πρόβλημα υπήρχε με αυτό που πρόβαλλε από μέσα του. Ο λαιμός της, το πρόσωπό της, τα μαλλιά της, τα μεγάλα της χέρια και τα παχιά της πόδια.

«Πώς πάτε; Να ρίξω μια ματιά;»

Ρίξε όσες ματιές θέλεις, σκέφτηκε η Τζοάνα, είσαι μακριά νυχτωμένη και θα το διαπιστώσεις σύντομα.

Η γυναίκα κοίταξε από τη μια πλευρά, ύστερα από την άλλη.

«Βέβαια, θα χρειαστείτε το καλσόν σας και τα ψηλοτάκουνα σας. Πώς το νιώθετε; Άνετο;»

«Το ταγέρ είναι μια χαρά» είπε η Τζοάνα. «Δεν έχει πρόβλημα το ταγέρ».

Το πρόσωπο της γυναίκας στον καθρέφτη άλλαξε. Έπαψε να χαμογελάει. Φάνηκε απογοητευμένη και κουρασμένη, αλλά και πιο ευγενική.

«Μερικές φορές έτσι είναι και δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα γι' αυτό. Δεν το ξέρεις μέχρι να δοκιμάσεις κάτι. Η αλήθεια είναι» –και η φωνή της ακουγόταν τώρα διαφορετικά, πιο σταθερή– «η αλήθεια είναι πως έχετε ωραίο σώμα, αλλά λίγο γεροδεμένο. Έχετε βαρύ σκελετό, εντάξει, και τι έγινε; Τα χαριτωμένα κουμπάκια με τη βε-

λούδινη επένδυση δεν είναι για σας. Μην ασχολείστε πια μ' αυτό το ταγέρ. Απλώς βγάλτε το».

Κι ύστερα, όταν πια η Τζοάνα είχε μείνει μόνο με τα εσώρουχα, ακούστηκε ένα ελαφρό χτύπημα κι ένα χέρι πέρασε από την κουρτίνα.

«Κάντε μου τη χάρη, για φορέστε αυτό».

Ένα καφέ μάλλινο φόρεμα, φοδραρισμένο, με φαρδιά φούστα που σούρωνε με χάρη, μανίκια τρουακάρ και ένα απλό στρογγυλό ντεκολτέ. Σχεδόν όσο πιο απλό γινόταν, αν εξαιρέσουμε μια στενή χρυσή ζώνη. Δεν ήταν τόσο ακριβό όσο το ταγέρ, αλλά και πάλι η τιμή ήταν υψηλή, αν σκεφτόσουν τι θα μπορούσες να πάρεις με τα ίδια χρήματα.

Τουλάχιστον η φούστα είχε πιο αξιοπρεπές μήκος και το ύφασμα έπεφτε πλούσιο γύρω από τα πόδια της. Πήρε μια βαθιά ανάσα και κοιτάχτηκε στον καθρέφτη.

Τουλάχιστον αυτή τη φορά δεν φαινόταν σαν να την είχε βάλει κάποιος μέσα στο ρούχο για να σπάσει πλάκα.

Η γυναίκα μπήκε, στάθηκε πλάι της και γέλασε, αλλά με ανακούφιση.

«Είναι στο χρώμα των ματιών σας. Δεν σας χρειάζονται εσάς τα βελούδα. Είναι τα μάτια σας βελούδινα».

Ήταν το είδος εκείνο της κολακείας που η Τζοάνα κανονικά θα ένιωθε την επιθυμία να χλευάσει, μόνο που εκείνη τη στιγμή φαινόταν να είναι ειλικρινές. Τα μάτια της δεν ήταν μεγάλα, κι αν της ζητούσαν να πει το χρώμα τους, θα έλεγε «μάλλον μια απόχρωση καφετιά». Τώρα όμως φαινόταν πραγματικά βαθυκάστανα, απαλά και λαμπερά.

Δεν ήταν ότι ξαφνικά άρχιζε να πιστεύει πως ήταν όμορφη και διάφορα τέτοια. Μόνο πως τα μάτια της, αν ήταν ρούχο, θα είχαν ωραίο χρώμα.

«Δοιπόν, είμαι σίγουρη ότι δεν συνηθίζετε να φοράτε παπούτσια κατάλληλα για φόρεμα» είπε η γυναίκα. «Αν όμως φορούσατε καλσόν κι ένα απλό ζευγάρι σκαρπίνια – είμαι σίγουρη πως ούτε κοσμήματα συνηθίζετε να φοράτε, κι έχετε απόλυτο δίκιο, δεν τα χρειάζεστε μ' αυτή τη ζώνη».

Για να δώσει τέλος στις φλυαρίες της πωλήτριας, η Τζοάνα είπε:

«Δοιπόν, ας το βγάλω για να το τυλίξετε». Λυπόταν που έχανε το απαλό βάρος της φούστας και τη διακριτική χρυσή κορδέλα γύρω από τη μέση της. Ποτέ στη ζωή της δεν είχε αυτή τη βλακώδη αίσθηση πως ανέβαινε η αξία της με κάτι που έβαζε πάνω της.

«Ελπίζω μόνο να είναι για ειδική περίπτωση» είπε η γυναίκα, καθώς η Τζοάνα βιαζόταν να μπει στα κανονικά της ρούχα, που τώρα έμοιαζαν άθλια.

«Μάλλον μ' αυτό θα παντρευτώ» είπε η Τζοάνα.

Απόρησε που βγήκε τέτοιο πράγμα από το στόμα της. Εντάξει, δεν ήταν και σημαντικό λάθος – η γυναίκα δεν ήξερε ποια ήταν η Τζοάνα και μάλλον δεν θα είχε και σχέση με άλλους που να την ξέρουν. Παρ' όλα αυτά, η Τζοάνα σκόπευε να τηρήσει απόλυτη σιωπή. Θα πρέπει να ένιωθε πως κάτι χρωστούσε σ' αυτή τη γυναίκα – που πέρασε μαζί της την καταστροφή του πράσινου ταγέρ και την ανακάλυψη του καφέ φορέματος, και πως μ' αυτό τον τρόπο την

αντάμειβε. Σαχλαμάρες, δηλαδή. Δουλειά της γυναίκας ήταν να πουλάει ρούχα κι αυτό ακριβώς είχε πετύχει μόλις τώρα.

«Α!» φώναξε η γυναίκα. «Α, αυτό είναι θαυμάσιο».

Ναι, θα μπορούσε να είναι, σκέφτηκε η Τζοάνα, αλλά θα μπορούσε και να μην είναι. Θα μπορούσε να ετοιμαζόταν να παντρευτεί τον πρώτο τυχόντα. Κάποιον ελεεινό αγρότη που ήθελε να έχει κοντά του ένα εργατικό άλογο ή κάποιον ασθματικό μισοπαράλυτο γέρο που ζητούσε μια νοσοκόμα. Η γυναίκα αυτή δεν είχε ιδέα τι είδους άντρα είχε τυλίξει η Τζοάνα, κι ούτε ήταν άλλωστε δουλειά της.

«Το βλέπω πως είναι γάμος από έρωτα» είπε η γυναίκα, λες και είχε διαβάσει όλες αυτές τις θυμωμένες σκέψεις. «Γι' αυτό έλαμπαν τα μάτια σας στον καθρέφτη. Το τύλιξα ολόκληρο σε λεπτό χαρτί, το μόνο που έχετε να κάνετε είναι να το βγάλετε, να το κρεμάσετε και το υλικό θα πέσει όμορφα. Μόνο σιδερώστε το ελαφρά, αν θέλετε, αλλά μάλλον ούτε αυτό δεν θα χρειαστεί».

Ύστερα ήρθε η ώρα να δοθούν τα χρήματα. Έκαναν κι οι δυο πως δεν κοιτάζουν, μολονότι κι οι δυο κοίταζαν.

«Αξίζει τον κόπο» είπε η γυναίκα. «Μια φορά παντρεύεται κανείς. Τέλος πάντων, δεν είναι πάντα αλήθεια αυτό—»

«Στην περίπτωσή μου θα είναι αλήθεια» είπε η Τζοάνα. Το πρόσωπό της είχε αναψοκοκκινίσει, γιατί, στην πραγματικότητα, δεν είχε γίνει κανένας λόγος για γάμο. Ούτε καν στο τελευταίο γράμμα. Στη γυναίκα αυτή είχε αποκαλύψει κάτι που απλώς υπολόγιζε να γίνει κι αυτό μπορεί να της έφερνε γρουσουζιά.

«Πού τον γνωρίζετε;» είπε η γυναίκα μ' εκείνο τον τόνο της αόριστα μελαγχολικής ευθυμίας ακόμη στη φωνή της. «Πώς κλείσατε το πρώτο σας ραντεβού;»

«Μέσω της οικογένειας» είπε με ειλικρίνεια η Τζοάνα. Δεν σκόπευε να πει τίποτε άλλο, αλλά άκουσε τον εαυτό της να συνεχίζει: «Στο Γουέστερν Φέαρ¹. Στο Λόντον».

«Στο Γουέστερν Φέαρ» είπε η γυναίκα. «Στο Λόντον». Σαν να έλεγε «στον χορό του Παλατιού».

«Είχαμε μαζί την κόρη του και τη φίλη της» είπε η Τζοάνα, κάνοντας τη σκέψη πως κατά κάποιον τρόπο θα ήταν ακριβέστερο να πει ότι εκείνος, η Σάμπιθα και η Ίντιθ είχαν εκείνη, την Τζοάνα, μαζί τους.

«Ε, λοιπόν, μπορώ να πω πως η μέρα μου δεν πήγε χαμένη. Έδωσα το φόρεμα που θα φορέσει μια ευτυχοσμένη νύφη. Και μόνο αυτό είναι αρκετό για να δικαιολογήσει την ύπαρξή μου». Η γυναίκα έδεσε μια στενή ροζ κορδέλα γύρω από το κουτί του φορέματος, φτιάχνοντας έναν μεγάλο, ολωσδιόλου περιττό φιόγκο, κι ύστερα της έδωσε μια και την έκοψε με το ψαλίδι.

«Κάθομαι εδώ μέσα όλη μέρα» είπε. «Και μερικές φορές αναρωτιέμαι τι νομίζω πως κάνω. Τι νομίζεις ότι κάνεις εδώ; Λέω από μέσα μου. Φτιάχνω καινούργια βιτρίνα, κάνω μια το ένα και μια το άλλο για να τραβήξω τον κόσμο να μπει, αλλά είναι κάτι μέρες –μέρες ολόκληρες– που δεν βλέπω ψυχή να μπαίνει από αυτή την πόρτα. Ξέρω, ξέρω, ο κόσμος πιστεύει πως αυτά τα ρούχα είναι πολύ ακριβά – αλλά είναι καλά. Είναι καλά ρούχα. Αν θέλεις ποιότητα πρέπει να την πληρώσεις».

«Πρέπει να έρχονται όταν θέλουν κάτι σαν κι αυτά εδώ» είπε η Τζοάνα κοιτάζοντας τα βραδινά φορέματα. «Πού αλλού να πάνε;»

«Κι όμως, δεν έρχονται. Πάνε στη μεγάλη πόλη – εκεί πάνε. Θα πάρουν το αυτοκίνητο και θα κάνουν εκατό, εκατόν πενήντα χιλιόμετρα, χώρια τη βενζίνη, και θα πουν από μέσα τους πως έτσι βρίσκουν κάτι καλύτερο από αυτά που έχω εδώ. Όμως δεν βρίσκουν. Ούτε καλύτερη ποιότητα ούτε καλύτερη ποικιλία. Τίποτα. Μόνο που θα ντρεπώντουσαν να πουν πως αγόρασαν τα νυφιάτικά τους στη μικρή μας πόλη. Ή θα μπουν, θα δοκιμάσουν κάτι και θα πουν ότι πρέπει να το σκεφτούν. Θα γυρίσω, λένε. Κι εγώ σκέφτομαι, α, ναι, ξέρω τι θα πει αυτό. Θα πει πως θα προσπαθήσουν να βρουν το ίδιο πράγμα στο Λόντον ή στο Κίτσενερ, κι ακόμα κι αν δεν είναι φτηνότερο, θα το αγοράσουν εκεί μιας και οδήγησαν τόσο δρόμο και βαρέθηκαν να ψάχνουν. «Δεν ξέρω» συνέχισε. «Μπορεί αν ήμουν ντόπια να ήταν αλλιώς. Είναι πολύ κλειστό εδώ το περιβάλλον, έτσι βρίσκω. Δεν είστε ντόπια, έτσι δεν είναι;»

«Όχι» είπε η Τζοάνα.

«Δεν βρίσκετε κλειστό το περιβάλλον;»

Ερμητικά κλειστό.

«Δύσκολα αφομοιώνεται ένας ξένος, αυτό θέλω να πω».

«Έχω συνηθίσει να είμαι μόνη μου» είπε η Τζοάνα.

«Ναι, αλλά βρήκατε κάποιον. Δεν θα είστε πια μόνη σας, δεν είναι υπέροχο αυτό; Κάποιες μέρες λέω πόσο σπουδαία θα ήταν να παντρευόμουν και να έμενα στο σπίτι. Βέβαια, υπήρξα παντρεμένη και δούλευα και τότε. Α,

τέλος πάντων. Μπορεί να πέσει κανείς από το φεγγάρι και να μ' ερωτευτεί και τότε όλα θα είναι μια χαρά!»

ΝΟΜΠΕΛ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ 2013

MAN BOOKER INTERNATIONAL 2009

Εννιά ανθρώπινες ιστορίες ξετυλίγονται από την πένα της κορυφαίας διηγηματογράφου Alice Munro. Η μοίρα μιας ανύπαντρης οικονόμου αλλάζει απροσδόκητα από μια φάρσα. Μια φοιτήτρια ανακαλύπτει κατά την επίσκεψή της σε μια θεία της ένα μυστικό του παρελθόντος. Μια γυναίκα αναπολεί τη σύντομη ερωτική της συνάντηση με έναν άγνωστο και πώς αυτή η ανάμνηση την έχει στηρίξει σε όλη της τη ζωή. Η συγγραφέας μάς μεταφέρει σ' έναν κόσμο όπου ένα απροσδόκητο γεγονός ή μια ξανακερδισμένη ανάμνηση μπορεί να φωτίσει την πορεία μιας ολόκληρης ζωής.

Μία από τις σημαντικότερες σύγχρονες συγγραφείς.

Newsweek

Μια συγγραφέας του σήμερα που κατά πάσα πιθανότητα θα διαβάζεται ακόμη έπειτα από εκατό χρόνια.

The Atlantic Monthly

Ένα βιβλίο γεμάτο εκπλήξεις, ποτισμένο με τη γνώση ότι η αγάπη, όπως και όλα τα ελιξίρια άλλωστε, είναι τόσο φωτιά όσο και νερό.

Wall Street Journal

Στο διήγημα αυτής της συλλογής «Πέρασε η αρκούδα από το βουνό» βασίζεται η ταινία της Sarah Polley με τίτλο *Υστερόγραφο μιας σχέσης* με πρωταγωνίστρια την Julie Christie.

ISBN: 978-618-03-3068-7

9 786180 330687

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83068

metaixmio.gr